

มุมมองสิทธิ์

กรกฎาคม - กันยายน 2546

ปีที่ 2 ฉบับที่ 3

พัวถ่อการร้ายและผู้มีอิทธิพล ในสายตารัฐบาล

ยัง ไม่ทันที่ปัญหาฉันทันเป็นผลจากนโยบายทำสงครามกับยาเสพติดของรัฐบาลจะได้รับการเยียวยาอย่างจริงจัง แต่กลับมือข่างน้อยอีก 2 นโยบายที่ตอกย่ำวิธีคิดในการแก้ไขปัญหของรัฐบาลที่หมิ่นเหม่ต่อทะเลเมดิติหิมนุษยชนตามพันธกรณีระหว่างประเทศและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

หนึ่ง คือ นโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล สอง คือ การออกกฎหมายก่อการร้าย

ในเรื่องนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล มีเหตุผลที่มา อ้างตามบันทึกข้อความของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2546 คือ

“ 2.2 อย่างไรก็ดีตาม การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดให้ได้ผลอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด จำเป็นต้องระจัดเงื่อนไขที่เป็นปัจจัยสำคัญเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด ได้แก่ ปัญหาขบวนการผู้มีอิทธิพลที่ใช้อำนาจในทางที่มีชอบด้วยกฎหมายหรือ

อยู่ในนือกกฎหมาย มิได้ถูกขจัดให้หมดไปได้อย่างสิ้นเชิง ซึ่งบุคคลและกลุ่มบุคคลดังกล่าวยังคงมีการเคลื่อนไหว ให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลังขบวนการหรือเครือข่ายยาเสพติดด้วยการดำเนินการในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ก่อให้เกิดผลกระทบต่องังงวดล้อม สุขภาพอนามัยความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน เบียดบังผลประโยชน์ของส่วนรวม เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ สร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศ และเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การดำเนินการเพื่อนำไปสู่ชัยชนะในการต่อสู้เอาชนะยาเสพติดจึงสามารถยุติสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด

แนวคิดสิทธิ์

สารบัญ

แนวคิดสิทธิ์		
ผู้ก่อการร้ายและผู้มีอิทธิพล		
ในสายตารัฐบาล	1	
สรุปสถานการณ์สำคัญเกี่ยวกับ		
กฎหมายก่อการร้าย	3	
สรุปสถานการณ์สำคัญเกี่ยวกับนโยบาย		
ปราบปรามผู้มีอิทธิพล	5	
ความคิดเห็นของ นายวสันต์ ทานิช		
ต่อการออกพระราชกำหนดการก่อการร้าย	6	
ความคิดเห็นของ ผ.ศ.จรัส ตีฆะฐากภิชัย		
ต่อนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล		
ของรัฐบาล	7	
กิจกรรมสิทธิ์		
การหาหรือระหว่างกรรมการสิทธิมนุษยชน		
แห่งชาติ กับ คณะผู้แทนจากสถาบันยุติธรรม		
ทางอาญาระหว่างประเทศ (ICJ)	8	
ร่างกฎหมายรับฟังความคิดเห็น		
ของประชาชน	8	
การสัมมนา “กรรขความคิดสิทธิมนุษยชน		
ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม”	10	
วิถีสิทธิ์		
การต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิและทรัพยากรของ		
ชุมชน กรณีคลองด่าน	12	
เวทีสิทธิ์		
สถิติเรื่องร้องเรียนตั้งแต่		
มกราคม-กันยายน 2546	14	
สิทธิมนุษยชนในต่างประเทศ		
สิทธิของผู้พิการ สิทธิที่ต้องได้รับ		
ความคุ้มครอง	15	
มุมสะท้อน		16

คิดและนำความสงบสุขกลับคืนสู่สังคมไทยในทุกด้านอย่างยั่งยืน และถาวร จำเป็นต้องจัดผู้มีอิทธิพลและเครือข่ายที่อยู่เบื้องหลังของปัญหาให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว...”

เมื่ออ่านดูแล้ว ดูประหนึ่งว่า เหตุผลในการออกนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลเป็นเรื่องที่ดีที่ถูกต้อง ที่จะได้เห็นความจริงจังของภาครัฐในการจัดการปัญหาให้สิ้นซาก แต่การกำหนดกลุ่มผู้มีอิทธิพลครอบคลุมถึง 15 กลุ่มนั้น ความจริงไม่ได้เป็นเรื่องใหม่ที่รัฐบาลจะต้องมากำหนดเป็นนโยบายอะไรเพิ่มเติม แค่เพียงเร่งรัด ติดตามการบังคับใช้กฎหมายก็พอแล้ว

ในทำนองเดียวกัน การออก พ.ร.ก. การก่อการร้าย ที่หลายฝ่ายตั้งข้อสงสัยต่อรัฐบาลว่า ประเด็นที่ยกเว้นไว้ว่า การชุมนุมเรียกร้องเพื่อความเป็นธรรมอันเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ไม่ถือเป็นการก่อการร้าย แต่รัฐบาลตอบไม่ได้ว่า ถ้ามีมีขบวนการหรือมีแค่บางคนพวกของแหลม เช่น ธงที่เหวอาแหลม หรือมีติดตัวเข้าไปชุมนุม คนเหล่านี้ทั้งหมดที่กำลังเรียกร้องหรือรณรงค์ไม่เห็นด้วยกับโครงการหรือการพัฒนาของรัฐก็จะตกเป็น ผู้ต้องหาก่อการร้ายทันที และมีโทษสูงสุดถึงประหารชีวิตด้วยกว่าที่ศาลจะตัดสินว่ามีความผิดจริงหรือไม่ หลายคนคงนึกออกว่าระหว่างนั้นครอบครัวและชีวิตของเขาจะเกิดความสูญเสียเพียงใด

ในเรื่องนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นความจำเป็นและเร่งด่วนที่จะต้องมีการศึกษาลดผลเสีย และความจำเป็นในการออกพระราชกำหนดแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษากฎหมายก่อการร้าย โดยมี นายวสันต์ พานิช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นประธาน คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ประกอบไปด้วยกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้แทนสภาพนายความ ผู้แทนภาควิชาการ

และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ซึ่งที่ประชุมได้เห็นพ้องต้องกันว่า ไม่ควรมีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับกาทำก่อการร้าย เหตุผลสำคัญเพราะว่า

“การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเป็นการให้อำนาจรัฐอย่างกว้างขวาง และเป็นช่องทางให้รัฐใช้กฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการกระทำอันไม่ชอบได้ อีกทั้งรัฐบาลไทยไม่เคยยอมรับว่าเคยมีการก่อการร้ายเกิดขึ้นในเมืองไทย และประมวลกฎหมายอาญาก็ครอบคลุมฐานความผิดเพียงพอแล้ว

เกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมายฟอกเงิน ปัจจุบันในทางปฏิบัติก่อให้เกิดปัญหาอย่างมาก หากมีการแก้ไขในขณะนี้ เห็นว่าไม่เหมาะสมเพราะอาจจะเป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐมากเกินไป เพราะเท่าที่ผ่านมามีการใช้กฎหมายดังกล่าวอย่างไม่เหมาะสม จึงเห็นว่าไม่ควรมีการแก้ไขกฎหมายฟอกเงินโดยการเพิ่มมูลฐานความผิดเข้าไปอีก”

การดำเนินนโยบายและมาตรการต่างๆ ที่สำคัญของรัฐบาล กำลังสร้างบรรทัดฐานใหม่ที่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญที่บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมถึงกฎหมายที่ใช้อยู่ของประเทศไทยในขณะนี้ เช่น ประมวลกฎหมายอาญาที่ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนเสมอว่าถ้าศาลยังไม่ตัดสินว่าผู้ใดเป็นคนผิด ครานั้น ผู้นั้นยังเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ แม้กระนั้น ก็ยังมีคนติดคุกฟรีจำนวนมากเกิดขึ้น แต่การจับจำผู้บริสุทธิ์รายชื่อผู้มีอิทธิพลก็มีการแก้ไขกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐจัดการกับคนที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลโดยไม่มีระบบการถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพมากพอ กำลังเป็นบรรทัดฐานที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเป็นอย่างมาก

ในระยะสั้นประชาชนอาจจะยินดีที่มีผู้นำที่กล้าหาญต่อกรกับสิ่งไม่ดีที่ฝังรากอยู่ในสังคมไทยมานาน แต่ระยะยาว ใครจะรับประกันได้ว่าผู้บริสุทธิ์ คนด้อยโอกาส คนชายขอบ ตลอดจนคนที่คิดต่างจากรัฐบาลทั้งหลาย จะไม่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากนโยบายที่เหวี่ยงเห ไม่โปร่งใส และอาจก่อให้เกิดการฆ่าตัดตอนและปัญหาอื่นๆ ที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นไปกว่าเมื่อครั้งทำสงครามกับยาเสพติดเสียอีก

แล้วต่อไปเราจะยืนอยู่ในเงื้อมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกับพันธมิตรที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนที่ผูกมัดเราอยู่ได้อย่างไร และที่สำคัญคนไทยด้วยกันจะอยู่ร่วมกันด้วยความรู้สึกอย่างไร ■

สรุปสถานการณ์สำคัญเกี่ยวกับ กฎหมายก่อการร้าย

28 กันยายน 2544 หลังเหตุการณ์จี้เครื่องบินโดยสารชนิกเก็ต.ทรท เซ็นเตอร์ เมื่อ 11 กันยายน 2544 คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้ออกข้อมติที่ 1373 เรียกร้องให้รัฐสมาชิกออกมาตรการทางกฎหมาย เพื่อป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย เช่น การจำกัดทรัพย์สิน การตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งประสานความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความร่วมมืออย่างดี

2 ตุลาคม 2544 นายปภิต พัฒนกุล ประธานคณะทำงานฝ่ายกฎหมาย พรรคไทยรักไทย และวิปรัฐบาล เปิดเผยมว่า คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย และให้คณะกรรมการกฤษฎีกาไปร่างกฎหมาย โดยยึดหลักการสำคัญคือ การกำหนดให้การกระทำก่อการร้าย เป็นความผิดอาญา และกำหนดมาตรการระงับความเคลื่อนไหวทางการเงินในการเตรียมการก่อการร้าย

12 ตุลาคม 2544 สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สม.ช.) เชิญหน่วยงานเกี่ยวข้องหารือเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของหน่วยงานไทย ตามมติคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ และมีความเห็นว่ามีมติดังกล่าว เป็นสิ่งที่ไทยปฏิบัติอยู่แล้ว

19 ธันวาคม 2544 ประเทศไทย ลงนามในอนุสัญญาเกี่ยวกับการปราบปรามการให้การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย 1999 ขององค์การสหประชาชาติ แต่ยังไม่ได้มีการให้สัตยาบัน

1 สิงหาคม 2545 ประเทศสมาชิกอาเซียน ออกแถลงการณ์ร่วมกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายระหว่างประเทศ และเรียกร้องให้กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาและพิธีสารขององค์การสหประชาชาติ เกี่ยวกับการก่อการร้าย

12 มิถุนายน 2546 แถลงการณ์ของสหรัฐฯ แสดงความยินดีที่รัฐบาลไทยสามารถจับกุมผู้ต้องสงสัย 3 คน ว่า เป็นสมาชิกกลุ่มก่อการร้ายที่วางแผนโจมตีสถานทูตในกรุงเทพฯ ในขณะที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี อยู่ในระหว่างการเยือนกรุงวอชิงตันของสหรัฐฯ

22 มิถุนายน 2546 นายปภิต พัฒนกุล ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการแก้ไขกฏหมายของวิปรัฐบาล เปิดเผยมว่า นิยามของการก่อการร้าย จะไม่รวมถึงการเดินทางบนรถไฟ หรือเที่ยวชิงลิขิตขึ้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ เพราะถือว่ามิใช่ความมุ่งขอลาอาชญากรรม ไม่ได้มุ่งประทุรังเพื่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อประเทศ แต่ถ้ามักการกระทำอันเป็นภัยร้ายแรงต่อประเทศ เช่น มุ่งทำลายทรัพย์สิน และก่อให้เกิดความไม่สงบภายในประเทศ เป็นภัยต่อมหาชน หรือ เป็นภัยอันตรายที่ทำได้

สูญเสียทางเศรษฐกิจ ถือว่าเข้าข่ายการก่อการร้าย

นายจรัส ติษฐากุญชัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แสดงความเห็น ว่า ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ชัดเจน พ.ร.ก. การก่อการร้าย เพราะยังไม่มียุทธศาสตร์การก่อการร้ายสากล มีแต่การเดินทางประทุรังของชาวบ้าน ซึ่งเป็นการชุมนุมโดยสงบ และไทยมีกฎหมายอาญาในลักษณะนี้อยู่หลายฉบับ กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา เพื่อเพิ่มฐานความผิดการกระทำด้านการก่อการร้าย

24 มิถุนายน 2546 นายจรัญ ภักดีธนากุล เลขาธิการประธานศาลฎีกา ซึ่งว่าการที่รัฐบาลเขียนกฎหมายเช่นนี้ มีเจตนาเขียนเปิดกว้างไว้จัดการกับใครก็ได้ ไม่ใช่เฉพาะผู้ก่อการร้าย แต่รัฐบาลสามารถให้กฎหมายนี้ประกอบกับกฎหมายฟอกเงินอีกทรัพย์ได้หมด การออกกฎหมายนี้จึงเป็นการทำตามคำขอของสหรัฐฯ

25 มิถุนายน 2546 มีรายงานข่าวว่า สภาทนายความ เคยมีมติให้ยับยั้งหรือชะลอร่าง พ.ร.บ. ก่อการร้ายนี้ไว้ก่อน เพราะการเพิ่มเติมฐานความผิดการก่อการร้ายไว้ในกฎหมายอาญา ไม่สามารถแก้ปัญหาได้จริง เพราะทนายมองว่า ปรักฎษาของความผิดที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญา จะต้องเป็นผลเสียก่อนจึงลงโทษ แต่การก่อการร้ายควรต้องกัน ไม่ให้เกิดจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และร่าง พ.ร.บ. ของทหารจะดีกว่า เนื่องจากจะมีหมวดว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนอย่างชัดเจน

6 กรกฎาคม 2546 กระทรวงยุติธรรม เสนอร่างแก้ไข พ.ร.บ. ส่งผู้ร้ายข้ามแดน เข้าสู่การประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อขออำนาจจับกุมผู้ถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดน ไม่ว่าจะมิใช่สัญชาติไทยหรือไม่ โดยไม่ต้องมีหมายจับ

9 กรกฎาคม 2546 สภานายความ ออกแถลงการณ์ว่า ร่างแก้ไข พ.ร.บ. ทั้ง 2 ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2546 และ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2546 ขัดกับหลักสิทธิมนุษยชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะปัจจุบันมีกฎหมายที่ครอบคลุมการกระทำเหล่านี้อยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องแก้กฎหมายให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดเป็นการเฉพาะอีก นอกจากนี้ รายชื่อองค์กรก่อการร้ายล้วนได้มาจากสหรัฐฯ ทั้งสิ้น ซึ่งจะเปิดช่องให้ประเทศมหาอำนาจบีบให้ไทยถือปฏิบัติว่าองค์กรใดที่สหรัฐฯ กำหนดว่าเป็นองค์กรก่อการร้าย ก็จะต้องเป็นองค์กรก่อการร้ายตามกฎหมายไทยด้วย ถือเป็นการขัดต่อหลักการออกกฎหมายภายในประเทศของไทย

นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวิณ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษากฎหมายก่อการร้าย ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ประชุมกันและมีความเห็นว่า คำว่า "ก่อการร้าย" ไม่มีคำนิยามสากลที่แน่ชัด พบว่ามีกว่า 100 คำนิยาม

และตามร่าง พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา การดำเนินการตามกฎหมายเพื่อเอาผิด มีลักษณะเป็นข้อสันนิษฐาน ซึ่งกว้างขวางมากกฎหมายใหม่ที่ออกมามีลักษณะนี้มักอยู่ในดุลพินิจเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่และจะนำไปสู่การใช้ดุลพินิจในทางมิชอบ

11 สิงหาคม 2548 ทางการไทยจับตัวนายคัมปาศีและพวกอีก 1 คนได้ที่ จ. ออยุธยา

มีการประกาศพระราชกำหนด 2 ฉบับ ในราชกิจจานุเบกษา ได้แก่ พ.ร.ก.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2548 และ พ.ร.ก.แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 และ พ.ศ.2546

12 สิงหาคม 2548 นายวสันต์ พานิช ประธานอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษากฎหมายก่อการร้าย กล่าวว่า คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาร่าง พ.ร.บ.ที่รัฐบาลเตรียมเสนอสู่สภาแล้ว มีความเห็นตรงกันว่า รัฐบาลไม่จำเป็นต้องเสนอแก้ไขกฎหมายดังกล่าว เพราะประมวลกฎหมายอาญามีบทบัญญัติไว้ในเรื่องก่อการร้ายครอบคลุมประเด็นการก่อการร้ายอยู่แล้ว ส่วนที่รัฐบาลอ้างว่าต้องขอแก้ไขเพราะสหประชาชาติเห็นควรให้มีกฎหมายเพื่อยึดทรัพย์ผู้ก่อการร้าย รัฐบาลก็ควรไปแก้ไขกฎหมายของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแทนการแก้กฎหมายนี้ และเกรงว่าจะใช้อำนาจหน้าที่ไปกดดันแก่คลังศักรูทางทหารเมือง หรือคนที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับรัฐบาลมากกว่า

คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตย โดยนายสุริยะไล กระตือลา ซึ่งว่าการออก พ.ร.ก.นี้ถือเป็นการละเมิดสิทธิของประชาชนเพียงจำกัดระเบียบการเมืองนอกสภา โดยเฉพาะมาตรา 134/1 ที่ระบุถึงการทำหน้าที่เข้าข่ายเป็นการก่อการร้าย ว่าเป็นการนิยามที่กว้างไป อาจเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ตีความเกินขอบเขตจนไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หรือกลั่นแกล้งฝ่ายการเมืองชั่วคราวเช่น การคัดค้านโครงการท่อส่งก๊าซไทย-มาเลเซีย การคัดค้านการสร้างโรงไฟฟ้า ยางพาราฝั่งเมื่อน เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้เข้าข่ายเป็นผู้ก่อการร้ายหรือไม่

พรรคประชาธิปัตย์ โดยนายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ กล่าวว่า พ.ร.ก.นี้สะท้อนให้เห็นถึงการจงใจใช้อำนาจเบ็ดเสร็จของฝ่ายบริหารแทนอำนาจนิติบัญญัติ พยายามหลีกเลี่ยงกระบวนการด้านนิติบัญญัติ ถือว่าเป็นการมัดมือชก ไม่ให้ฝ่ายนิติบัญญัติไปปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาในกฎหมายแม้คำเดียว

13 สิงหาคม 2548 นายปรีชา สุวรรณทัต นักวิชาการนิติศาสตร์ กล่าวว่า มาตรา 136/4 ของ พ.ร.ก. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ที่ระบุถึงมติหรือประกาศของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ที่รัฐบาลไทยให้การรับรอง ส่อว่าจะขัดกับรัฐธรรมนูญมาตรา 32 ที่ระบุว่า บุคคลจะไม่ต้องรับโทษทางอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นมีบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ บัญญัติคือ รัฐบาล ไม่เคยประกาศว่าได้รับความผิด และกำหนดโทษไว้ บัญญัติคือ รัฐบาล ไม่เคยประกาศว่าได้รับรองมติโดยของสหประชาชาติไปแล้วบ้าง อีกทั้งการอ้างถึงมติหรือประกาศของคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาตินั้น เป็นการวางเงื่อนไข ซึ่งตามหลักกฎหมายอาญาแล้ว ทำไม่ได้ นอกจากนี้ยังถือเป็นเรื่องของหลักดินแดนและอำนาจอธิปไตย

นายสัก กอแสงเรือง ส.ว.กรุงเทพฯ แสดงความแคลงใจว่ามติกรมเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม เห็นชอบให้เสนอกฎหมายดังกล่าวโดยยกย่องเป็น พ.ร.บ. แต่หลังจากนั้นเพียง 2-3 วันกลับเปลี่ยนหน้ามือเป็นหลังมือ มาเป็นการออก พ.ร.ก. แทน และยืนยันว่าไม่เคยมีการนำชื่อตกลงระหว่างประเทศมาแก้ไขกฎหมายแม่บทของประเทศอย่างประมวลกฎหมายอาญามาก่อน โดยเฉพาะการไม่ผ่านกระบวนการพิจารณากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ

14 สิงหาคม 2548 คณาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ออกแถลงการณ์ ระบุว่า การออก พ.ร.ก. ทั้ง 2 ฉบับ ของรัฐบาลขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะไม่มีเหตุผลเร่งด่วนในการขอเป็น พ.ร.ก. ส่วนกรณีที่รัฐบาล อ้างว่าทำตามมติคณะมนตรีฯ สหประชาชาติ นั้นฟังไม่ขึ้น เนื่องจากระยะเวลาได้ผ่านมาเกือบ 2 ปีแล้ว แต่รัฐบาลเพิ่งยกมติมาอ้าง จึงควรที่จะตรากฎหมายโดย กระบวนการปกติ ไม่ใช่เร่งขอเป็น พ.ร.ก. จึงถือ เป็นการละเมิดหลักการเป็นผู้ทรงอำนาจนิติบัญญัติของรัฐบาล และละเมิดหลักการที่ว่าการกำหนดโทษ และความผิดทางอาญาจะต้องกระทำโดยตัวแทนของประชาชนเท่านั้น และยังละเมิดธรรมเนียมปฏิบัติที่ว่าการแก้ไข ประมวล กฎหมายอาญา อันเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญซับซ้อนและมีผลกระทบ ยึดโยงกันเป็นระบบ จะต้องทำโดย กระบวนการตราพระราชบัญญัติ เพื่อความละเอียดรอบคอบ

ชาวมุสลิมในกรุงเทพมหานคร ยื่นหนังสือต่อประธานรัฐสภา คัดค้านการออก พ.ร.ก. การก่อการร้าย เพราะเป็นการออกกฎหมายที่ซ้ำซ้อน และไม่ได้อำนาจการพิจารณาพิจารณาพิচারณ์ ชุดกับมาตรา 76 ของรัฐธรรมนูญ ยิ่งสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.) ออกแถลงการณ์ทั้งตั้งรัฐบาล ว่า พ.ร.ก. ฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเท่านั้น แต่รัฐบาลกลับละเมิดหลักการนี้โดยไม่มีผ่านกระบวนการพิจารณาของรัฐสภา

15 สิงหาคม 2548 ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง สมาชิกวุฒิสภา ดำรงชื่อ ส.ว. เพื่อยื่นเรื่องต่อ พล.ต.บุญฤกษ์ ฐาปะการ ประธานวุฒิสภา เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความว่า พ.ร.ก. ฉบับดังกล่าว เป็นไปตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยให้เหตุผลว่า การออก พ.ร.ก. นี้ มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยสาธารณะถึงขนาดที่จะยกเว้นการบังคับใช้รัฐธรรมนูญในภาวะปกติ ซึ่งเป็นเหตุผลเดียวกับฝ่ายค้านที่ยื่นหนังสือต่อนายจุฑา พิทยะไพจิตร ประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเช่นกัน

18 สิงหาคม 2548 ผู้นำศาสนา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ แสดงความกังวลต่อ พ.ร.ก.การก่อการร้าย ว่าทางรัฐบาลน่าจะคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากกว่านี้

20 สิงหาคม 2548 เอบแคโพลด์ สำรองความคิดเห็นของประชาชนต่อ พ.ร.ก.การก่อการร้าย ในประเด็นความชัดเจนของเหตุผลและความจำเป็นในการออก พ.ร.ก. ที่รัฐบาลชี้แจง ปรากฏว่า ร้อยละ 23.1 เห็นว่ารัฐบาลได้ชี้แจงชัดเจนแล้ว ร้อยละ 65.0 ยังไม่ชัดเจน ร้อยละ 11.9 ไม่มีความเห็น นอกจากนี้ประชาชนยังกังวลว่าจะเกิดความไม่พอใจเนื่องจากการเร่งออก พ.ร.ก.การก่อการร้าย และรัฐบาลพยายามใช้กฎหมายนี้เป็นเครื่องมือปราบปรามกลุ่มที่เคลื่อนไหวโจมตีรัฐบาล

สรุปสถานการณ์สำคัญเกี่ยวกับ นโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล

16 พฤษภาคม 2546 นพ.ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่าการรณรงค์สิทธิฯ กำลังติดตามการปฏิบัติงานตามนโยบายการปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐบาล ซึ่งในการดำเนินการของรัฐบาล จะต้องมีการออกกฎหมายรองรับ ซึ่งอยากให้ออกกฎหมายที่ออกมาไม่ฝืนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและอยู่ในกรอบกติกากฎหมายระหว่างประเทศที่ไทยร่วมเป็นภาคีคือ

20 พฤษภาคม 2546 มีการประชุมเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล ที่โรงแรมศรียา โดยมีการเสนอร่างกรอบแนวทางการดำเนินการปราบปรามผู้มีอิทธิพลซึ่งเสนอโดยฝ่ายอำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ

21 พฤษภาคม 2546 พล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์ ผู้บัญชาตำรวจแห่งชาติ ได้อธิบายประเภทของผู้มีอิทธิพล ได้แก่ 1.ผู้มีอิทธิพลทางการเมือง 2.ผู้มีอิทธิพลทางการเงิน 3.ผู้มีอิทธิพลทางการค้า 4.ผู้มีอิทธิพลทางความคิดที่สามารถชักจูงคนได้ คือ กลุ่มคนที่พูดไปแล้วชาวบ้านเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำมาหรือผู้นำทางธรรมชาติ ถ้าใช้ความมีอิทธิพลทางความคิดมาครอบงำเกี่ยวกับการกระทำที่ผิดกฎหมาย

22 พฤษภาคม 2546 ผู้แทนพิเศษสหประชาชาติ แสดงความกังวลว่าจะมีการจัดกลุ่มผู้นำชุมชนในท้องถิ่นไว้ในกลุ่มผู้มีอิทธิพลเถื่อน และการที่ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นกรณีการด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ แต่ได้รับเสียงโหวตเพียง 10 กว่าเสียงจาก 160 กว่าประเทศ แสดงให้เห็นว่าไทยเริ่มมีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน ในสายตาชาวโลก

26 พฤษภาคม 2546 อ.ยศ สันตสมบัติ นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ ชี้ให้เห็นว่าหากมีการตีความนโยบายเพื่อข่มขู่หรือกำจัดการเมืองฝ่ายตรงข้ามหรือเพื่อลดทอนพลังการเมืองภาคประชาชนแล้ว ก็จะทำให้การแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาของกันด้วยสันติวิธีเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น

27 พฤษภาคม 2546 เอ็นจีโอร้องกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่ามีแผนนำองค์กรพิณนาเอกชนหลายรายถูกฆ่า โดยที่ตำรวจยังไม่สามารถติดตามคนร้ายได้

นายจรัล ดิษฐาอภิชัย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แสดงความเห็นด้วยกับนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล แต่สิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ การดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน เนื่องจากภาพปราบปรามผู้มีอิทธิพลยากกว่าการปราบผู้ค้ายาเสพติด เพราะหากมีหลักฐานชัดเจนว่าครอบครองยา ก็สามารถจับกุมได้เลย แต่สำหรับการจับกุมผู้มีอิทธิพลแล้ว จะต้องใช้กระบวนการที่ซับซ้อนกว่า จึงไม่อยากให้รัฐบาลใช้มาตรการที่รุนแรงที่เป็นการทำลายสิทธิในการเป็นมนุษย์ เพราะวิธีการดังกล่าวจะนำไปสู่ความรุนแรงและส่งเสริมให้ไทยกลายเป็นรัฐตำรวจ

8 กรกฎาคม 2546 อ.ปรีชา สุวรรณทัต นักวิชาการนิติศาสตร์ ชี้ว่าในทางความผิดอาญานั้น มีหลักสากลที่ชัดเจนกันว่า “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย” แต่หลักที่เป็นเสาหินนี้ถูกลบล้างไปแล้วเพราะหากผู้ใดมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีอิทธิพลได้ถูกสันนิษฐานไปแล้วว่า

เป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา

12 กรกฎาคม 2546 นายวิระ มุสิกพงศ์ ผู้ช่วย รมต. กระทรวงมหาดไทย กล่าวว่าเป็นเรื่องที่รวดเร็วมาก กระทรวงมหาดไทยเองยังคาดไม่ถึง คิดว่าจะรอสักระยะไ่มักกว่าจะดำเนินการเลย แต่ก็ไม่มีปัญหาเพราะเป็นหน้าที่มหาดไทยต้องดำเนินการอยู่แล้ว มีแต่แสดงความหวังว่านโยบายจะไม่สำเร็จ

13 กรกฎาคม 2546 พ.ต.ท.พีระ วิชารกฤต เลขานุการคณะทำงานสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองผู้บริโภค สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า นโยบายนี้ไม่จำเป็นต้องมีก็ได้ เพราะกฎหมายปัจจุบันครอบคลุมอยู่แล้ว และเป็นห่วงว่าเมื่อนำนโยบายไปสู่ผู้ปฏิบัติอาจจะไม่ตรงจุดประสงค์ นอกจากนี้ประชาชนน่าจะมีส่วนเข้ามาช่วยในการกลั่นกรองรายชื่อ เพื่อป้องกันการเล่นพรรคเล่นพวก และเห็นว่าควรจะจัดการกับผู้ที่อยู่ใกล้ชิดด้วยนัยๆ ก่อน

นายสุริยะโต กตะศิลา คณะกรรมการพรรคเพื่อประชาธิปไตย ตั้งคำถามกับรัฐบาลว่า ถ้าหากบัญชีรายชื่อผู้มีอิทธิพลเอาใจรัฐบาล โดยยึดข้อฝ่ายค้านเข้าไป อย่างนี้จะกลายเป็นการเลือกปฏิบัติ และหวังผลทางการเมืองมากกว่า จะบังเอิญหรือไม่ก็ตามที่การดำเนินการแบบอื่นๆ ที่ภาครัฐริเริ่มเริ่มต้นที่พื้นที่ทางการเมืองของฝ่ายค้าน

23 กรกฎาคม 2546 นายสุรชัย ตำนานวนานุสรณ์ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ในฐานะประธานคณะทำงานการเมือง พรรคไทยรักไทย ยื่นหนังสือลงวันที่ 22 กรกฎาคม คือ รมต. กระทรวงมหาดไทย เรื่องการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

นายสุวัชร พะดัง ส.ส.ชุมพร และกรรมการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ได้รับหนังสือร้องเรียนจาก นายโสภณ พันธ์วิระพงษ์ ที่ปรึกษาโรงเรียนหิมาลัยบ่อนอก ในเครือหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ เรื่องขอความเป็นธรรมต่อการถูกขึ้นบัญชีผู้มีอิทธิพล ทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิดแต่อย่างใด

กรกฎาคม 2546 เป็นช่วงที่ทุกจังหวัดแต่งตั้งทำบัญชีรายชื่อผู้มีอิทธิพล และรัฐบาลได้ดำเนินการกับแก๊งผู้มีอิทธิพลเรียกผลประโยชน์จากคดียกรักขยานยนต์และรถยนต์รับจ้างผิดกฎหมาย และแก๊งผู้ที่มีอิทธิพลลักลอบจัดให้มีใบอนุญาตพนัน โต้พนันบอล หวยใต้ดิน ฯลฯ

4 สิงหาคม 2546 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เร่งแก้ไขปัญหาลูกข่ายผู้มีอิทธิพล โดยมีมติเสนอเพิ่มมูลฐานความผิด คือ ความผิดเกี่ยวกับการพนัน การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา การค้าอาวุธสงคราม และการหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

12 สิงหาคม 2546 นักวิชาการ ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดของนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ที่จะให้มีการเลือกตั้งกัน ผู้ใหญ่บ้าน เพียงครั้งเดียว และให้อยู่ในตำแหน่งจนครบเกษียณ 60 ปี เนื่องจากแนวคิดดังกล่าวอาจก่อให้เกิดกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ ซึ่งสวนทางกับนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐบาล ■

ความคิดถึงเสมอ

นายวสันต์ พานิช

ประธานคณะกรรมการอำนวยการศึกษากฎหมายกําหนดการร้าย ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ต่อกรมอปรพรราชกำหนดการกําหนดการร้าย

ผลกระทบของการออกพระราชกําหนดการกําหนดการร้าย

"การที่รัฐบาลออกพร.ก.แก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเป็นการแก้ไขฐานความผิดที่ในประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้แล้ว คือ ความผิดฐานขังยี่ ซ่องโจร องค์กรปิดลับ ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ไม่มีกฎหมายแต่อยู่ที่การบังคับใช้กฎหมายเท่านั้น และยังมีช่องทางให้มีการลงโทษที่รุนแรง ถึงขั้นประหารชีวิตได้ ในขณะที่ประมวลกฎหมายอาญาจะมีลำดับความผิด โดยดูการกระทำ ดูผลของการกระทำ และอื่นๆ ประกอบ และมีการกำหนดโทษเป็น 3 ระดับ คือ จำคุก 3-20 ปี จำคุกตลอดชีวิต และประหารชีวิต อีกทั้งกฎหมายอาญาก็ไม่เคยกำหนดค่าปรับสูงถึง 1 ล้านบาท ซึ่งจะทำให้กระทบถึงเรื่องอื่นๆ อีก เช่น ค่าประกันตัว การตั้งข้อหา เป็นต้น"

สิ่งที่อันตรายที่สุดในการออกกฎหมายฉบับนี้

"การที่กฎหมายที่ออกมาระบุว่าให้ยกเว้นว่าการเรียกร้องเพื่อความเป็นธรรม "อันเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ" นั้น ยิ่งทำให้การตีความแคบ และยิ่งเป็นอันตราย เนื่องจากภาพที่รัฐมองว่าการชุมนุมประท้วงของชาวบ้านและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายหรือการกระทำของรัฐ ไม่ได้เป็นไปตามสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นถ้าหากในการชุมนุมหนึ่งๆ แต่มีใครติดอาวุธเข้าไปในที่ชุมนุม หรือการเดินขบวนของผู้ใช้แรงงานที่อาจจะข้ามขั้นตอนบางอย่าง ตามที่กฎหมายกำหนด หรือการไม่ทำตามรัฐธรรมนูญ เช่น ตัดน้ำตัดไฟ เหล่านี้ก็จะเข้าข่ายความผิดตามกฎหมายนี้ทันที กฎหมายนี้จึงเป็นผลร้ายต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล"

สิ่งที่รัฐบาลควรตอบคำถามสังคม

"สิ่งที่รัฐบาลตอบคำถามสังคมไม่ได้ คือ ทำไมมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ มีมาตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน 2544 ออกมาเกือบ 2 ปีแล้ว แต่รัฐบาลก็ไม่ได้เร่งรีบดำเนินการ นอกจากนั้นมติของคณะมนตรีฯ ก็มีวัตถุประสงค์ที่ให้ประเทศภาคีร่วมมือกันตัดธุรกรรมทางการเงิน รวมถึงการประสานความร่วมมือกันมากกว่า (ไม่ถึงขั้นต้องออกกฎหมายเฉพาะ) เช่น ถ้าหากมีการเดินทางเข้ามาของผู้ก่อการร้าย ก็สามารถให้กฎหมายตรวจคนเข้าเมืองได้ หรือแก้ที่กฎหมายฟอกเงินก็เพียงพอโดยที่ไม่ต้องมีมูลฐานความผิดในกฎหมายอาญาก็ได้ จึงเป็นการเขียนแก้ไขกฎหมายฟอกเงินที่กว้าง ทำให้รัฐยื่นมือมาตรวจสอบทรัพย์สินของเอ็นจีโอ ผู้สื่อข่าว อย่างที่เคยพยายามทำมา จึงเป็นการเปิดโอกาสให้รัฐดูงานใครก็ได้"

นอกจากนี้ในรัฐธรรมนูญมาตรา 76 ที่ระบุว่า กฎหมายใดที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพราะเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต้องการดึงอำนาจกลับมาที่ภาคประชาชน และให้ประชาชนตรวจสอบ รัฐบาลได้ตลอดเวลา กฎหมายนี้จึงถือว่าออกมาโดยขัดต่อรัฐธรรมนูญด้วย" ■

ความคิดเห็นของ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัส ดิษฐากิไชย

ประธานคณะกรรมการคุ้มครอง 4 ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 ต่อนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐบาล

นโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลกระทบต่อสิทธิของประชาชนอย่างไร

“การปราบปรามใดก็ตามกระทบสิทธิทั้งนั้น ปัญหาอยู่ที่ผู้ถูกปราบปราม ถ้าเป็นผู้กระทำผิด กฎหมายก็ให้อำนาจรัฐในการจัดการ แต่ถ้าทำไม่ได้ คือ เจ้าหน้าที่รัฐไม่ยึดถือกฎหมาย ไม่เคารพ สิทธิในความเป็นมนุษย์ ก็จะกระทบคนอื่นที่ตกเป็นเป้าของการปราบปราม เช่น ลูกเมีย พี่น้อง ในชุมชน เช่น การปิดหมู่บ้านเพื่อค้นเพื่อจับ คมทั้งหมู่บ้าน ทั้งซอยก็เดือดร้อน ปัญหาที่สอง คือ ขึ้นกับ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ถ้าเจ้าหน้าที่ทำอย่างที่ว่าก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าเหวี่ยงแห เลือกปฏิบัติ เลือกใช้กฎหมาย ก็ยิ่งกระทบสิทธิพลเมืองต่อคนวงกว้างมากขึ้น”

นโยบายนี้จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

“รัฐบาลคงได้คิดเมื่อทำนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลจากที่ท่าท่าจะจริงจังแต่ปัจจุบันดูเหมือน ฝืดๆ เพราะว่าเป็นเรื่องที่ยากกว่าการปราบยาเสพติด เนื่องจากไม่มีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน อาจจะมีบ้าง เช่น มีคนมาแจ้งความว่าถูกขู่เข็ญ มีของผิดกฎหมาย นอกจากนี้ผู้มีอิทธิพลมีความสัมพันธ์กับ ฝ่ายต่างๆ อย่างเปิดเผย ไม่ปกปิดเหมือนกรณียาเสพติด แต่เห็นได้ว่ารัฐบาลต้องแก้ปัญหา เพราะการทุจริตคนอื่นก็เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนกลุ่มหนึ่ง แต่การจัดจะเป็นแบบใดต่างหาก”

ทิศทางที่ควรจะเป็น

“ไม่เชื่อว่าการให้สำนักงานรัฐปราบปรามจะแก้ไขปัญหาได้ ปัญหาตอนนี้เหมือนนโยบายปราบ ยาเสพติด ที่มักเกินเลย ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ทำให้กระทบคนจำนวนมาก ดังนั้นนอกจาก ปราบปรามคนที่ทำผิดแล้ว รัฐบาลจะต้องแก้ไขที่ต้นตอของปัญหาในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม โดยต้องคำนึงถึงสิทธิ กฎหมาย และต้องแก้ทั้งระบบ”

ข้อห่วงใยถึงประชาชน

“ไม่อยากให้ประชาชนใช้ท่าทีที่เลือกให้ปราบโดยยอมรับหรือทำใจว่ามีคนตายบ้าง ใน ขณะที่มีสนับสนุนรัฐบาลเราก็ต้องระมัดระวังและห่วงใยว่าจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพประชาชน อย่างไรด้วย เพราะถ้ามีการกระทบมากขึ้น กว้างขึ้น แกร่งขึ้น ก็จะส่งผลทั่วประเทศ เช่น ประชาชน มักคิดว่าจะถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพก็ไม่ใช่ไรขอให้ปราบได้ผล เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ 1.ไม่เจอกับตัวเอง 2.ให้คุณค่ากับสิทธิและเสรีภาพน้อยเกินไป ถ้าจะให้คุณค่าก็ให้ในเชิงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลมากกว่า ซึ่งมีกันอยู่แล้ว สิ่งที่น่าสนใจ คือ สิทธิทางการเมือง สิทธิพลเมือง ยังไม่ค่อยให้คุณค่า แต่มักให้กับการกินดีอยู่ดี จึงยอมถูกจำกัด เช่นเดียวกับสมัยลดาดี แม้ไม่มีสิทธิทางการเมือง แต่คนไทยก็ชอบ” ■

การหารือระหว่าง กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กับ คณะผู้แทนจากสถาบันยุติธรรม ทางอาญาระหว่างประเทศ (ICJI)

ปัญหา เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เป็นเรื่องที่ไม่มีการถกเถียงกัน ทำให้ขอบเขตหน้าที่ในการดำเนินงานของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ครอบคลุมการดำเนินระหว่างประเทศด้วย ดังนั้นในโอกาสที่คณะผู้แทนจากสถาบันยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJI) โดยการประสานงานของสภาเพื่อพัฒนาสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาแห่งเอเชีย (ฟอรัมเอเชีย) ได้เดินทางมายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างวันที่ 16-19 กรกฎาคม 2546 จึงถือเป็นโอกาสอันดี ที่จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน และแนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้าน สิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่ที่ทำงานการบังคับใช้กฎหมายและทางศาล รวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ

ประเด็นหนึ่งที่ผู้แทนสถาบันยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ยกมาหารือร่วมกัน คือ สถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศสหรัฐอเมริกาดำเนินการบีบบังคับ

(coerce) ให้ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยด้วย จัดทำข้อตกลงทวิภาคีในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับการตกลงไม่ส่งบุคคลสัญชาติสหรัฐอเมริกา สู่การไต่สวนในศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) ที่ประชุมจึงได้ตั้งข้อสังเกตว่า การที่รัฐบาลไทยยินยอมตามข้อตกลงดังกล่าว ทั้งๆ ที่ได้ลงนามในธรรมนูญกรุงโรม (Rome Statute) แล้วนั้น น่าจะเป็นการขัดต่อหลักการที่ว่ารัฐที่ทำการลงนามมีพันธกรณีที่จะต้องละเว้นการกระทำที่ขัดขวางหรือทำให้วัตถุประสงค์ของสนธิสัญญาเสื่อมเสียไป แต่ประเด็นนี้ยังคงถกเถียงกันได้ในเชิงกฎหมายระหว่างประเทศ

ผู้แทน ICJI ได้ชี้ให้เห็นหลักการที่สำคัญของศาลอาญาระหว่างประเทศว่าเป็นเขตอำนาจ อันเป็นสากล ซึ่งหากประเทศไทยดำเนินการให้สัตยาบันต่อธรรมนูญกรุงโรม ก็จะช่วยให้การบังคับใช้นโยบายในลักษณะที่เป็นอาชญากรรมต่อประชาชนลดน้อยลง เชนนโยบายปราบปรามยาเสพติดอย่างรุนแรง เป็นต้น ■

รัฐ ธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 มาตรา 59 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง เหตุผล ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นของตนก่อนที่หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น จะอนุญาตหรือสั่งการให้ดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น ตามกระบวนการรับฟังความเห็นของประชาชน ที่กฎหมายบัญญัติ”

ในอดีตนั้นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ.2539 ประกาศใช้ ณ วันที่ 30 มกราคม 2539 ในสมัยนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี

เนื่องจากร่างกฎหมายนี้มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยตรง ดังนั้นในระหว่างที่สถาบันกฎหมายพัฒนาเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้น คณะอนุกรรมการด้านกฎหมาย ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.) จึงร่วมกันจัดเสวนาระดมความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายฉบับนี้ขึ้น ในวันที่ 6 มิถุนายน 2546 ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน โดยมีนักวิชาการ ผู้แทนองค์กรภาคีรัฐ ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้แทนองค์กรภาคประชาชน เข้าร่วม

คุณสุณี ไชยรส กรรมการสิทธิมนุษยชน กล่าวเปิดการเสวนา โดยชี้ให้เห็นว่า ร่างกฎหมายรับฟังความคิดเห็น

ร่างกฎหมาย

รับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ของประชาชน เป็นกฎหมายที่มีลักษณะพื้นฐาน เพราะว่าเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเกือบทั้งหมดจะคาบเกี่ยวกับกระบวนการรับฟังจากประชาชน ดังนั้นถ้ากระบวนการรับฟังไม่มีการแก้ไขปัญหาในระยะยาวก็ไม่สามารถคลี่คลายได้ ดังนั้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจึงมีโครงการที่จะจัดเวทีเพื่อระดมความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างกฎหมายฉบับนี้ โดยจะจัดให้ครบทั้ง 4 ภาค โดยจะนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในวันนี้ ไปเป็นประเด็นสำคัญในการเปิดเวทีในภูมิภาคต่อไป

ความเห็นต่อร่าง พ.ร.บ.การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ที่ประชุมได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อเนื้อหาตามร่าง พ.ร.บ. การรับฟังฯ ของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในหลายๆ ประเด็น ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ภาครัฐต้องกลับมาทบทวนก่อนจะเสนอร่าง พ.ร.บ. นี้เข้าสู่สภาฯ เพื่อให้ร่างกฎหมายนี้ได้รับการยอมรับจากภาคประชาชน ในประเด็นสาระสำคัญ ดังนี้

- คำนิยามของ "ผู้ได้รับผลกระทบ" ควรตัดคำว่า "โดยตรง" ออก และใช้ "ผู้มีส่วนได้เสีย" แทน
- ผู้รักษาการตาม พ.ร.บ. และมีอำนาจออกกฎกระทรวงไม่ควรเป็นนายกรัฐมนตรี เพราะถือเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือต้องรับฟังความเห็น จึงไม่ควรเป็นผู้กำหนดกติกา
- ควรกำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ตลอดจนกระบวนการสรรหากรรมการ ให้เป็นไปเพื่อให้เกิดความเป็นกลาง ในกระบวนการรับฟังความคิดเห็น
- การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะผู้รับฟังความคิดเห็น นอกจากคณะกรรมการตามร่าง พ.ร.บ. นี้แล้ว ควรเปิดให้องค์ประกอบอื่น เช่น ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ หรือนักวิชาการ หรือหน่วยงานอื่นเข้ามาร่วมจัดทำด้วย
- ควรลดการใช้ดุลพินิจ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าโครงการหรือกิจกรรมใดที่จะได้รับการยกเว้น ไม่ต้องนำผลการรับฟัง

หรือไม่ต้องจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มาประกอบการตัดสินใจ

- กรณีที่ยกเว้นไม่ต้องรับฟังความคิดเห็น นั้น นอกจากรัฐจะต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผลกระทบที่เหมาะสมแล้ว ควรเพิ่มเรื่องการชดเชยความเสียหายและความเป็นธรรมด้วย
- การรับฟังความคิดเห็น นอกจากโครงการและกิจกรรมแล้ว ให้รวมถึงแผนพัฒนาภูมิภาค หรือนโยบายด้านต่างๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะที่รัฐไม่อาจปฏิเสธ

จากจุดอ่อนดังกล่าวที่ประชุมจึงเห็นว่าร่างกฎหมายฉบับนี้ ทั้งเจตนารมณ์และสาระสำคัญของกฎหมาย ไม่อาจจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงขอปฏิเสธร่างกฎหมายนี้ทั้งฉบับ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ให้มีการยก่างใหม่ และกรรมการยก่างควรประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ
2. เจตนารมณ์ของร่างกฎหมายฉบับนี้ควรใช้ฐานจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ในมาตรา 46 มาตรา 56 มาตรา 59 มาตรา 60 และมาตรา 76 หรือมีการนำมาตราต่างๆ ในรัฐธรรมนูญ มารวมกันจัดทำเป็นร่างเดียว
- 3.ให้นำประสบการณ์กับบทเรียนทางสังคมในโครงการขนาดใหญ่หลายโครงการมาใช้ในการประกอบการยก่างใหม่
4. เมื่อยก่างเสร็จแล้ว ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยชี้แจงให้ประชาชนทราบ อย่างชัดเจน ถึงสาเหตุของการออกกฎหมายและโครงสร้างกฎหมายฉบับนี้
5. ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาเลื่อนเวลาการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนออกไป เนื่องจากสาระสำคัญของร่างกฎหมายฉบับนี้คือให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม เพราะฉะนั้น การจัดทำร่างกฎหมายดีต้องมีปัจจัยทางด้านสังคมเป็นสำคัญและอธิบายเหตุผลให้ชัดเจน ■

การสัมมนา

“กรอบความคิดสิทธิมนุษยชน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม”

การ

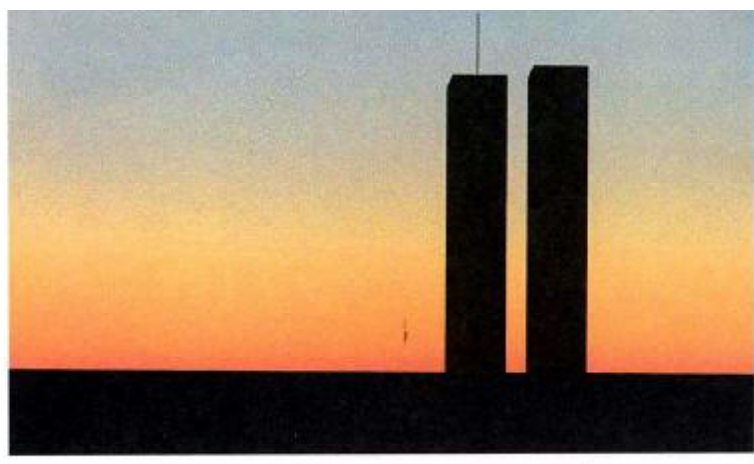
มีเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างประเทศเริ่มใช้ไม่ได้กับกิจกรรมระหว่างประเทศหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม เหตุเพราะ “กระแสโลกาภิวัตน์” ที่ครอบคลุมอยู่ในขณะนี้ ทำให้การค้าการลงทุน การใช้ทรัพยากร การใช้แรงงาน ส่งผลกระทบต่อให้เกิดความขัดแย้งโดยไม่จำกัดเขตแดนมากขึ้น ตลอดจนถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิขั้นพื้นฐาน หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยผู้ละเมิดอาจจะไม่รู้ตัว คนถูกละเมิดอาจไม่ตระหนักว่าตนเองถูกละเมิดสิทธิด้วยเช่นกัน

ดังนั้น เพื่อสร้างความเข้าใจในสิทธิของประชาชน โดยเฉพาะสิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คณะอนุกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 1 ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้ร่วมกับมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาแห่งเอเชีย (ฟอร์รัม เอเชีย) จัดสัมมนาเรื่อง “กรอบความคิดสิทธิมนุษยชน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม” ขึ้น ในวันที่ 26-28 มิถุนายน 2546 ณ จังหวัดนครนายก โดยมีจุดประสงค์เฉพาะเพื่อพัฒนาวิธีการตรวจสอบ การกำหนดตัวชี้วัด และการเขียนรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มี

ประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดผลในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างยั่งยืน

การสัมมนาในครั้งนี้ มีวิทยากร คือ ศ.เลนีย์ จามริก นำเสนอ “มุมมองสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม” นายกมล กมลตระกูล นำเสนอเรื่อง “วิวัฒนาการกรอบคิดและค่านิยมของสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม” นายวิชัย ศรีวิรัตน์ นำเสนอ “กลไกสิทธิมนุษยชนของ UN” นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ นำเสนอประเด็น “พันธกิจของรัฐ : การเคารพสิทธิ การปกป้องให้ใช้สิทธิ พันธกิจให้ได้รับสิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม” รศ.ดร.จักรกฤษณ์ ควรพจน์ เสนอมุมมองเกี่ยวกับ “การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากข้อตกลงเรื่องสิทธิบัตรของ WTO” รศ.ดร.สังคีต พิริยะจรัสวงศ์ ชี้ให้เห็น “ผลกระทบของเศรษฐกิจนอกระบบกับสิทธิมนุษยชน” ส่วน ดร.ศรีประภา เพชรเนีศรี เปิดประเด็น “อภิปรายตัวชี้วัดการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม” โดยมีผู้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐ นักวิชาการ และนักสิทธิมนุษยชน

สาระสำคัญที่วิทยากรได้ชี้ให้เห็นถึงความยากลำบากในการนิยามหรือการทำความเข้าใจในสิทธิทางเศรษฐกิจ ซึ่งต่าง

จากสิทธิทางการเมืองหรือสิทธิทางสังคมที่ค่อนข้างเห็นชัดเจน “เราถูกตีหัว เราจะรู้ทันทีว่าเราถูกละเมิดและละเมิดโดยใคร แต่กรณีนโยบายต่างชาติที่ผลักดันให้เราเปิดเสรีทางการเงิน ทำให้เกิดการโจมตีค่าเงินบาท คนไทยทั้งประเทศจนลงครั้งหนึ่ง คือ ทุกคนต้องทำงานหนักขึ้น 2 เท่าเพื่อให้ได้เงินเท่าเดิม ซึ่งเป็นการละเมิดรวมหมู่ที่รุนแรงกว่าการละเมิดในเชิงปัจเจก และอย่างการที่บริษัทค้าปลีกต่างชาติมาเปิดห้างมากมาย ทำให้ร้านโชห่วยแจ้งผลให้ลูกหลานอดอยากตามมา เราคิดกันว่าเป็นกรรม เพราะไม่เห็นว่าการละเมิดเกิดจากอะไร”

จริงๆ แล้วปัญหานี้มาจากการค้าเสรีของโลก แต่การพัฒนาของแต่ละประเทศไม่เท่ากัน จึงเกิดการเลือกปฏิบัติและส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน รัฐบาลของเราพยายามที่จะต่อต้านกระแสนี้เพราะถ้าให้การอุดหนุนคนในประเทศ จะกลายเป็นการขัดขวางการค้าเสรี มีมติการขององค์การการค้าโลก (WTO) ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ และอาจจะละเมิดสิทธิของผู้บริโภคที่จะเลือกซื้อของที่ราคาถูกและบริการสะดวกสบาย และขณะเดียวกันการทำตามกติกาของ WTO ก็เป็นการทำลายธุรกิจเล็ก ๆ ของครอบครัวคนไทย ซึ่งแม้ว่าในความเป็นจริงราคาที่ถูกนั้นเกิดจากการขูดรีดและกดราคาผู้ผลิตและคนงานก็ตาม ประเด็นนี้จึงยากที่คนถูกละเมิดจะรู้ตัว และคนที่ละเมิดก็มีข้ออ้างว่าได้ทำตามกติกาแล้ว เรื่องเหล่านี้เป็นปัญหาทางโครงสร้างที่ต้องช่วยกันทำความเข้าใจ และถ้ารัฐจะสร้างกติกาก็ควรจะมีกฎหมายนโยบาย หรือมาตรการที่อย่าให้ออกมาแล้วเปิดโอกาสให้รายใดรายหนึ่งโตเกินไปจนไปเบียดรายเล็กไปให้มีที่อยู่ เป็นต้น

“อีกกรณีที่น่าสนใจที่จะเกิดขึ้นจากการประชุม WTO คราวหน้า ที่ห้ามรัฐบาลจัดซื้อจัดจ้างเฉพาะบริษัทภายในประเทศ นั้นหมายความว่าต่อไปถ้าเราจะสร้างศาลากลางซักแห่ง ก็ต้องให้บริษัทได้วัน อยู่นิ่ง ลิงคโปร มาเปิดประมูล ซึ่งประสบการณ์และเงินทุนย่อมทำให้เรามีโอกาสมากกว่าคนไทย” ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนทางด้านเศรษฐกิจเกี่ยวโยงถึงเรื่องสถาบันและโครงสร้าง และเมื่อการละเมิดแผ่มาในรูปแบบของการกระทำที่ถูกกฎหมาย จึงยิ่งทำให้การแก้ไขปัญหายากมากขึ้น

ด้านสหประชาชาติก็มี “คณะกรรมการสิทธิเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม” เป็นกลไกที่ดูแลเรื่องนี้อยู่ โดยทุกประเทศมีพันธกรณีต้องเขียนรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการ แต่ความเท่าเทียมกันในทางปฏิบัติในฐานะรัฐสมาชิกชาติเล็ก ๆ ก็ยังน้อยกว่าชาติมหาอำนาจอยู่ดี

นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้หยิบยกประเด็นที่เกี่ยวข้องของขึ้นมาแลกเปลี่ยนกันอีกหลายๆ ประเด็น อาทิเช่น สิทธิในที่อยู่อาศัย สิทธิในสิ่งแวดล้อมของชุมชนเจ้าของพื้นที่ที่จะมีการก่อสร้างตึกทับกับสิทธิของคนนอกชุมชนที่อ้างว่ามีสิทธิในทางเศรษฐกิจที่จะเลือกนำทรัพยากรมาใช้ หรือประเด็นทรัพย์สินทางปัญญาที่คนด้อยโอกาสไม่มีทางเข้าถึงได้ เพราะมีการผูกขาดจากผู้คิดค้น และกรณีเศรษฐกิจนอกระบบ ต่างๆ เหล่านี้รัฐควรจะวางตัวอย่างไรภายใต้กติการะหว่างประเทศที่บีบเราอยู่ในขณะนี้ กับ การคุ้มครองปกป้องสิทธิของประชาชนภายในประเทศ

ตัวชี้วัดที่ดีที่จะวัดความจริงใจของรัฐบาลต่อการดูแลประชาชน อาจดูได้จาก 1) รัฐบาลรับรองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 26-65 จะรับรองสิทธินี้ในหลายมาตรา 2) รัฐได้พยายามสร้างบรรยากาศที่เอื้อให้สิทธิเหล่านี้เป็นจริงขึ้นมา มากน้อยเพียงใด และ 3) รัฐบาลได้สร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบมากน้อยเพียงใด

แต่อย่างไรก็ตามในการแก้ปัญหาภายในประเทศของเรานั้นไม่ใช่โดยเอาเสียผ้า เอาเงินไปให้ เพื่อให้เขาได้รับปัจจัยพื้นฐานของชีวิต และจะเรียกว่ามีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์แล้ว แต่จะต้องเป็นการให้โอกาส หรือให้เสรีภาพในโอกาส รวมถึงเสรีภาพในการศึกษา สร้างกติกาให้ทุกคนเข้าถึงได้เท่ากันและไม่เลือกปฏิบัติ นอกจากทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกันแล้ว พลังที่สำคัญที่สุดคือ พลังชุมชนที่ต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และจะได้เป็นพลังขับเคลื่อนของสังคม ในความหมายถึงการเรียกร้องสิทธิ การพิทักษ์ปกป้องสิทธิของตนเอง

สุดท้ายที่ประชุมได้เสนอแนะให้มีการจัดประชุมลักษณะนี้ อย่างแพร่หลายต่อไปในทุกระดับ โดยให้นับถ่วงคุณค่าความรู้ด้านการละเมิดสิทธิ การให้ความคุ้มครอง และการป้องกันควบคุมกันไป โดยมีกรณีอธิบายขอบเขตของคำจำกัดความสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ■

สรุปทริเยนการต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิและ ทรัพยากรของชุมชน กรณีคลองด่าน

โครง

การจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษจังหวัดสมุทรปราการ หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่าโครงการบำบัดน้ำเสียคลองด่าน ได้รับอนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรีปลายปี พ.ศ. 2538 และมีการก่อสร้างขึ้นในต้นปี 2541 ซึ่งในเวลานั้น ชาวชุมชนคลองด่านและชุมชนใกล้เคียงไม่เคยได้รับข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับโครงการนี้จากหน่วยงานภาครัฐแม้แต่หน่อย

การต่อสู้ของชุมชนเริ่มขึ้นต้นปี 2542 เพื่อปกป้องพื้นที่ 37,500 ไร่ของ ต.คลองด่าน ที่ส่วนใหญ่เป็นป่าชายเลน ป่าไม้โกงกาง และป่าเสม ชุมชนมีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีปัญหาคนตกงานเหมือนในอีกหลาย ๆ พื้นที่ แม้ประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อ “ไม่เอาบ่อ บำบัดน้ำเสียที่ชุมชนไม่ได้ก่อ” อาจจะเป็นช่วงเวลาไม่นานนัก แต่บทเรียนและประสบการณ์มากมายที่ชุมชนคลองด่าน จ.สมุทรปราการ ได้เรียนรู้จากชุมชนอื่น และได้เรียนรู้จากสำนักของตนเอง ก็ได้ว่าต้องผ่านแล้วในยกที่ 1 ที่เหลือส่วนหนึ่งยังต้องอาศัยการจัดการปัญหาด้วยกฎหมายของบ้านเมืองตามความจริงจังของผู้มีอำนาจ แต่อีกส่วนหนึ่งที่ยังใหญ่ที่สุดคือ การติดตามแบบ “กัดไม่ปล่อย” เพื่อไม่ให้การแก้ไขปัญหาโครงการนี้เป็นการหลอกลวงประชาชน ซึ่งชุมชนจะสามารถทำเช่นนี้ได้ก็ต่อเมื่อกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนไม่หยุดนิ่งเมื่อได้รับชัยชนะในยกแรกแล้ว

ด้วยความตระหนักในการเคารพสิทธิและเสรีภาพของชุมชนตามที่รัฐธรรมนูญของชาติได้บัญญัติไว้ นั่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน จึงได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรื่อง กระบวนการต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิและทรัพยากรชุมชน : กรณีคลองด่าน ขึ้นในวันที่ 1 กรกฎาคม 2546 ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน โดยมีผู้สนใจเข้าร่วมจากทุกฝ่าย

ทักษะและคำบอกเล่าในเวทีที่จะนำเสนอนี้ โดยที่ไม่ต้องอาศัยการปรุงแต่งใดๆ ก็ตามอาจสะท้อน อย่างชัดเจนถึงประสบการณ์การต่อสู้ของชุมชนเพื่อรักษาไว้ซึ่งสิทธิของชุมชน

และตนเอง และจะเป็นบทเรียนที่ดีของการเคลื่อนไหวการเมืองภาคประชาชน ที่ช่วยเป็นบันไดให้ชุมชนทั้งหลาย เรียนรู้และก้าวต่อไปได้อย่างมีพลัง

จุดเริ่มต้นของขบวนการต่อสู้

“สิ่งที่ชุมชนอยากรู้ คือ สิ่งที่รัฐนำมาให้ คืออะไร ดังนั้นจึงเกิดการค้นหาความจริง โดยสอบถามไปที่ต่างๆ แต่ไม่เคยได้รับคำตอบ จนในที่สุดรัฐก็ให้ในระดับหนึ่ง แต่ชุมชนก็ยังหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อมาชี้แจงนำหน้ากระทรวงการที่รัฐให้ข้อมูลมากับที่ชุมชนค้นหาเอง ชุมชนได้สอบถามไปยังผู้รับผิดชอบ แต่ไม่เคยได้ส่วนที่อยากรู้ ว่าสิ่งที่ให้ชุมชนคืออะไร สิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้นำไปสู่การร้องเรียนของชาวบ้านคลองด่านกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานในประเทศ”

ทำไมชาวคลองด่านต้องลุกขึ้นสู้

คุณดาววัลย์ จันทร์หัตถ์ ชาวคลองด่านผู้ต่อสู้เพื่อต่อต้านโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียมานานกว่า 5 ปี กล่าวไว้ว่า “แรงกดดันใจก็คือ ถ้าชุมชนถูกทำลายไป อาชีพอยู่ไม่ได้ บ้านอยู่ไม่ได้ ถึงแม้ว่าจะได้รับค่าชดเชย ซึ่งท่านอาจจะยอม แต่ทำไมคลองด่านถึงไม่ยอม ก็เพราะว่าเอาเงินมาแป๊ะเดียวหมด สมมติได้เงินมาล้านหนึ่งใช้ไปไม่เท่าไรหมด แต่ทะเลที่เขาหากินแค่แล่นเรือออกไปก็ได้เงินแล้ว”

วิถีคิดในการระดมความร่วมมือ

“เราไม่ต้องการบ่อบำบัดน้ำเสียที่คลองด่านและด้วยวิถีการใดก็ตาม เราจะทำ เพราะเป้าหมายเรา คือ เราไม่ต้องการบ่อยุ่มาบอกว่าคุณนี่ไม่ดี กลุ่มนี้ดี เราไม่สนใจ ไม่เอาบ่อเป็นอันว่าเป็นพันธมิตร เราไม่สนใจว่าเขาเป็นใคร ถ้าไม่เอาบ่อก็เป็นเพื่อนเรา” นี่เป็นสิ่งที่คุณดาววัลย์ คิดขึ้นมาเองและเรียกว่า ทฤษฎีไฮแมลงมุม

เครื่องมือที่ประสิทธิภาพในการต่อสู้

“แต่ก่อนมาถึงจุดนี้ชุมชนได้ศึกษาโครงการนี้ ถึงที่มาที่ไป ผลกระทบ จนรู้สึกว่าจะขัด ว่าโครงการนี้ไม่ถูกต้อง จุดที่ตั้งบ่อของโครงการไม่เป็นธรรม และผลกระทบที่จะตามมาหากโครงการเกิดขึ้นและเปิดดำเนินการ เพราะฉะนั้น คำว่า “ไม่เอาบ่อ” จึงยืนอยู่บนพื้นฐานของการศึกษาข้อมูลอย่างกระจ่างชัด อยู่บนหลักเหตุและผล”

วิธีการต่อสู้ที่จำเป็น

“จริงๆ แล้วชาวบ้านในหลายๆ พื้นที่ไม่ว่าจะเกิดขึ้นที่ใดก็ตาม เช่นที่ประจวบฯ บ่อนอก บ้านกรูด ปากมูล เขาประท้วงกันเพราะผ่านการร้องเรียนตามขั้นตอน ตามวิถีแห่งบ้านเมืองมาทั้งหมดแล้วทั้งสิ้น การประท้วง คือ ช่องทางสุดท้ายหรือเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการต่อสู้เพื่อพิทักษ์สิทธิของตนเอง เพื่อเรียกร้องและสร้างความชอบธรรม เพราะฉะนั้นอยากจะสร้างความเข้าใจว่า ไม่มีชาวบ้านที่ไหนมีความสุขกับการประท้วง เขาไม่อยากจะออกมาเดินบนท้องถนน เขาเห็นดีเห็นชอบ เสียเวลาทำมาหากิน คลองด้านก็เช่นกัน ถ้าเราขยับกลับมาดูจะพบว่า หลังจากที่ไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานรัฐทั้งหมดจากรัฐบาลในการร้องเรียน ชาวบ้านคลองด่านจึงยึดวิถีการต่อสู้ด้วยวิธีนี้”

เงื่อนไขที่เอื้ออำนวย

“สิ่งสำคัญหนึ่งที่มีความรู้สึกตรงกัน คือ การต่อสู้ในปัจจุบันนี้ เริ่มมุ่งสู่การใช้รัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติถึงสิทธิชุมชนไว้หลายมาตรา เป็นเครื่องมือที่ชาวบ้านสามารถนำไปใช้ในการพิทักษ์ปกป้องสิทธิของตนเองได้มากขึ้น รวมไปถึงการมีองค์กรอิสระหลายองค์กร ที่เรียกได้ว่าเป็นที่พึ่งของชาวบ้านได้”

เพื่อนที่ช่วยเหลือ

“เอ็นจีโอก็เป็นตัวเชื่อมให้กระบวนการต่อสู้ของชุมชนในท้องถิ่นหรือจะเรียกว่าประชาสังคมท้องถิ่นได้เกิดการเชื่อมกับประชาคมโลก ทำให้พื้นที่คลองด่านกลายเป็นพื้นที่เปิด ซึ่งโชคดียิ่งองค์กรพัฒนาเอกชนบอกว่ามีช่องทางที่จะตรวจสอบว่าโครงการนี้จะละเมิดนโยบายของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียแลตตีปี อย่งไรบ้าง ได้ไปคุยกับธนาคารแห่งญี่ปุ่นเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ (เจบีซี) ในที่สุดก็ออกมายอมรับและรับผิดชอบ

นี้เป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการผลักดันประเด็นสู่สาธารณะ และถือเป็นโครงการแรกที่ทำให้แหล่งทุนต่างประเทศต้องเข้ามาตรวจสอบโครงการที่มีการปล่อยเงินกู้ขนาดนี้”

ชัยชนะยกที่ 1

“ในขณะนี้เหมือนกับว่าโครงการได้ยุติแล้ว อยู่ระหว่างการสอบสวนผู้ที่กระทำผิดหรือผู้ที่เกี่ยวกับการคอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องทั้งหมด สมมุติว่านักการเมืองคนใดคนหนึ่งของรัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการนี้ เราก็อาจจะแพ้ เพราะปัจจัยทางการเมืองเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการที่จะชี้ว่าโครงการนี้จะอยู่หรือไป โครงการนี้มาด้วยก้าวเมืองก็คิดว่าจะหยุดที่การเมือง”

ชัยชนะยกที่ 2

“การตัดสินใจของรัฐบาลนั้นเป็นเรื่องของการเมืองไม่รัฐสภา เป็นการเมืองของรัฐบาล เพราะฉะนั้นถ้าเราพูดถึงความเข้มแข็งของประชาธิปไตยในปัจจุบัน ไม่แน่ว่าการต่อสู้ของชาวบ้านจะไปถึงจุดนั้นได้หรือไม่ ถ้าหากไปไม่ถึงก็ไม่ได้หมายความว่าความต่อสู้ของชาวบ้านจะเปล่าประโยชน์ เพราะเขาได้บรรลุบางสิ่งบางอย่างใน 2 เป้าหมาย คือ เพื่อความถูกต้องในสังคม และเพื่อทำหน้าที่พิทักษ์ปกป้องสิทธิของตนเองและชุมชน ดังนั้นการต่อสู้คงไม่ได้หยุดอยู่ที่การมีหรือไม่มีโครงการ แต่มันเป็นการต่อสู้ตลอดชีวิต ถ้าจะบอกว่าอะไรคือชัยชนะของคลองด่านด้วยความหมายของการไม่ยอมจำนนอีกต่อไป การไม่ยอมจำนนกับความไม่ยุติธรรมและการปิดกั้นทางการเมืองอีกต่อไป ตรงนี้คือชัยชนะ”

ความเห็นจากผู้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทุก ๆ ท่าน ได้กระตุ้นให้สังคมและโดยเฉพาะคนคลองด่านให้ยังต้องคอยติดตามความจริงใจของรัฐบาล ในขณะเดียวกันกระบวนการพัฒนาชุมชนให้มีพลังเข้มแข็งมากขึ้นก็เป็นภารกิจที่คนคลองด่าน ยังต้องดำเนินต่อไป ■

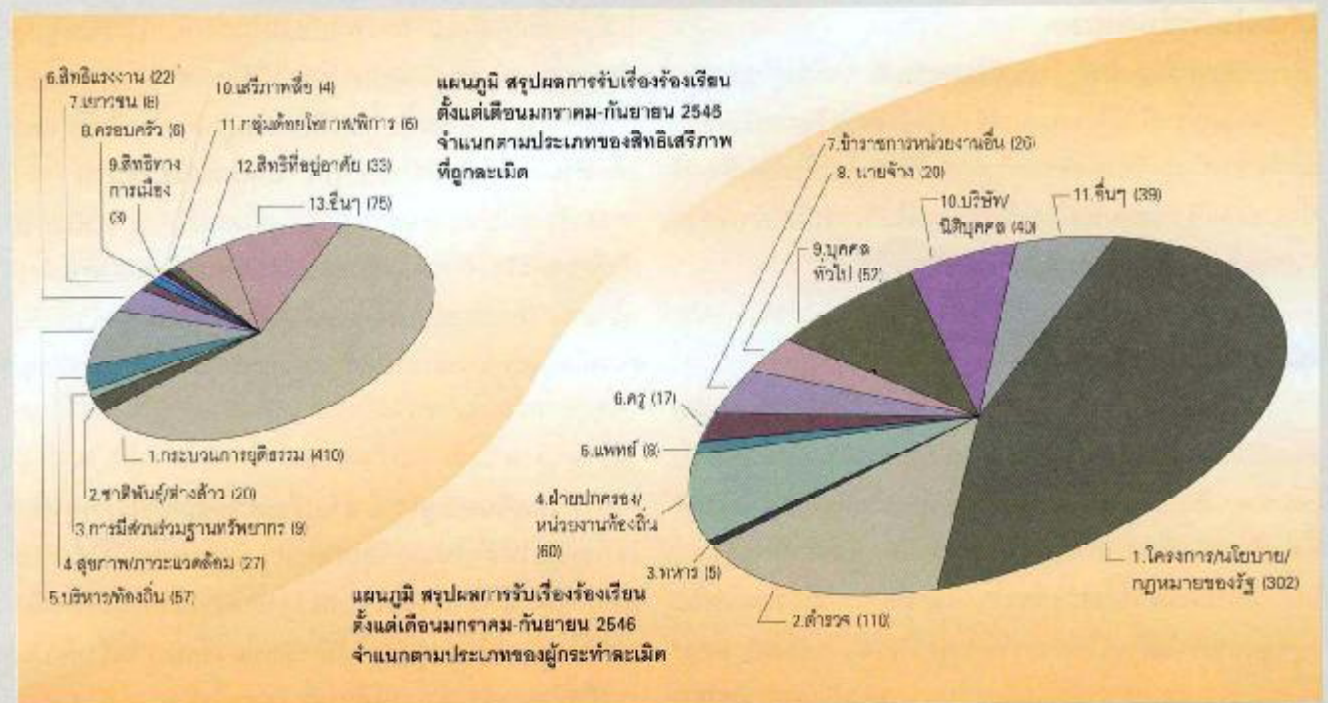
สถิติเรื่องร้องเรียนตั้งแต่ มกราคม-กันยายน 2546

การประมวลข้อมูลสถิติเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของประชาชนที่ส่งเข้ามายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้ให้เห็นว่าส่วนใหญ่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพในกระบวนการยุติธรรม โดยตั้งแต่มกราคม - กันยายน 2546 โดยมีประชาชนร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิในกระบวนการยุติธรรมถึง 410 เรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสถิติผู้กระทำละเมิดที่ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยในช่วงระยะเวลาเดียวกัน กสม. ได้รับการร้องเรียนว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้กระทำละเมิดจำนวน 110 เรื่อง เป็นที่น่าสังเกตว่า เป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลสั่งการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายปราบปรามยาเสพติด นโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพล และนโยบายเกี่ยวกับผู้ก่อการร้ายอย่างเคร่งครัดและรุนแรง ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างเร่งด่วน ปราศจากการตรวจสอบอย่างรอบคอบ และไม่ปฏิบัติตามกระบวนการยุติธรรม

สรุปผลการรับเรื่องร้องเรียน ตั้งแต่เดือนมกราคม-กันยายน 2546 จำแนกตามประเภทของสิทธิเสรีภาพที่ถูกละเมิด

ประเภทสิทธิเสรีภาพ	ม.ค.-พ.ค.46	มี.ย.46	ก.ค.46	ส.ค.46	ก.ย.46	รวม
1 กระบวนการยุติธรรม	301	24	22	30	33	410
2 ขาดสิทธิ/ต่างอ้าง	12	2	5	1	0	20
3 การมีส่วนร่วมฐานทรัพยากร	6	3	0	0	0	9
4 สุขภาพภาวะแวดล้อม	20	2	2	2	1	27
5 บริหารท้องถิ่น	36	3	5	13	0	57
6 สิทธิแรงงาน	6	7	3	4	2	22
7 เสวชน	1	2	0	1	4	8
8 ศพทบครัว	3	1	1	1	0	6
9 สิทธิทางการเมือง	2	1	0	0	0	3
10. เสรีภาพสื่อ	2	0	1	0	1	4
11. กลุ่มด้อยโอกาส/พิการ	4	2	0	0	0	6
12. สิทธิที่อยู่อาศัย	11	7	3	2	10	33
13. อื่นๆ	31	9	12	6	17	75
รวม	435	63	54	59	66	679

แยกเป็นกรณีประชาชนถูกกล่าวหาว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในเดือน 11.ค.-11.ค.46 รวม 241 เรื่อง และเดือน ส.ค.46 อีก 8 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 249 เรื่อง

สิทธิของผู้พิการ : สิทธิที่ต้องได้รับความคุ้มครอง

การประชุมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยเรื่อง "Promoting The Right of People with Disabilities : Toward a new UN Convention" จัดโดย สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเครือจักรภพและภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย ระหว่างวันที่ 26-29 พฤษภาคม 2546 จัดขึ้นภายหลังจากที่สมัชชาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาข้อเสนออนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการส่งเสริมและปกป้องสิทธิและศักดิ์ศรีของผู้พิการให้มีความครอบคลุมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ในการประชุมฯ ครั้งนี้ มีการพิจารณามติต่างๆ เกี่ยวกับสิทธิของผู้พิการอย่างกว้างขวาง และได้มีการจัดทำสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเฉพาะกิจของสหประชาชาติ ซึ่งมีข้อเสนอในแง่ที่น่าสนใจ และเป็นรูปธรรม ให้มีการกำหนด

- หลักการเพื่อให้ผู้พิการได้รับประโยชน์ สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพพื้นฐานอย่างเต็มที่
- วัตถุประสงค์รับรองสิทธิทุกด้านอย่างเท่าเทียม และการขจัดอุปสรรค
- คำนิยามของคำว่า "ความพิการ" และ "การเลือกปฏิบัติ"
- ขอบเขตของอนุสัญญาให้ใช้ได้กับทั้งสถาบันภาครัฐและเอกชน
- พันธกรณีของรัฐบาลในการดำเนินมาตรการเชิงบวกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของอนุสัญญา
- มาตราเฉพาะ โดยเฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความพิการอย่างเจาะจงว่าต้องให้มีการแก้ไขกฎหมาย และเคารพ

หลักการความยุติธรรมตามธรรมชาติ

- กลไกติดตามตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ โดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้จัดทำข้อเสนอแนะต่อสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และองค์การความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APF) เพื่อให้ทุกส่วนดำเนินการสนับสนุนการปฏิบัติตามอนุสัญญาอย่างมีเอกภาพ มีมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สิทธิของผู้พิการได้รับการปกป้องและคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน ■

สรุปผลการรับเรื่องร้องเรียน ตั้งแต่เดือนมกราคม-กันยายน 2546 จำแนกตามประเภทของผู้กระทำละเมิด

ผู้กระทำละเมิด	ม.ค.-พ.ค.46	มิ.ย.46	ก.ค.46	ส.ค.46	ก.ย.46	รวม
1. โครงการ/นโยบาย/ กฎหมายของรัฐ	203	20	6	11	2	302
2. ตำรวจ	51	11	16	9	23	110
3. ทหาร	4	1	-	-	0	5
4. ฝ่ายปกครอง/ หน่วยงานท้องถิ่น	33	5	7	13	2	60
5. แพทย์	6	0	-	1	1	8
6. ครู	9	3	-	2	3	17
7. ข้าราชการหน่วยงานอื่น	13	2	2	4	5	26
8. นายจ้าง	5	7	3	3	2	20
9. บุคคลทั่วไป	17	7	9	7	12	52
10. บริษัท/นิติบุคคล	18	5	9	6	2	40
11. อื่นๆ	16	2	2	3	16	39
รวม	435	63	54	59	68	679

แยกเป็นกรณีโดยแยกประมวลรายละเอียดของราชการสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่ร้องเรียนในเดือน ก.พ.-ส.ค.46 รวม 249 เรื่อง และเดือน ส.ค.46 อีก 7 เรื่อง รวมทั้งสิ้น 256 เรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการ : ศ. เสน่ห์ จามริก

กรรมการ : นายจรัส ดิษฐากุขชัย

คุณหญิงจันทน์ สันตะบุตร นางสาวนัยนา สุภาพัง

ศ.(เกียรติคุณ) ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี

นายวสันต์ พานิช นายสุทิน นพเกตุ นางสุนี ไชยรส

นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวิน คุณหญิงอัมพร มีสุข

นางสาวอาภากร วงษ์สังข์

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ :

นพ.ชูชัย ศุภวงศ์

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สสม.)

เลขที่ 422 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่

เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

ชื่อกำหนดเป็นเอกสาร

เลขที่ 51/2544

ปร.รณ.มอ.

ส่งสมาชิกบอกรับ

มุมมองก่อน...

ขอคารวะต่อจิตวิญญาณอันหาญกล้าของ ดร. เคอ เมลโล่ ขันหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ที่ต้องอุทิศชีวิต เพื่อแก้ปัญหาสถานการณ์หลังสงครามอิรักให้สงบสุขโดยเร็ว แต่แล้ว ดร. เคอ เมลโล่ ไม่มีโอกาสได้ใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของเขาได้มากนัก

เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ในที่ประชุมความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนของภูมิภาค เอเชีย-แปซิฟิก ครั้งที่ 11 ณ กรุงอิสลามาบัด ประเทศปากีสถาน ในครั้งนั้น ผมได้เห็นท่าที รวมทั้งคำพูดที่บ่งบอกถึงความพยายามทั้งของ ดร. เคอ เมลโล่ และ ศ.นพ. ประดิษฐ์ เจริญไทยทวี ที่ร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน อันเนื่องมาจากนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาลไทย ชีวิตของ ดร. เคอ เมลโล่ ได้ส่งเวทไปแล้วกับการแก้ปัญหาด้วยวิธีการรุนแรง แต่ปัญหากลับมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น และแผ่ขยายไปทั่วทุกหัวระแหง ทุกภูมิภาคของโลก

ไม่ละเว้นแม้กระทั่งประเทศไทยของเรา ที่ได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งสันติภาพ ผู้คนรักสันติ ไม่นิยมความรุนแรง ไม่มีสงครามทางศาสนาเหมือนบางประเทศ ประเทศไทยจึงมีสันติภาพเป็นทุนทางสังคมอันยิ่งใหญ่ที่สะสมมาช้านาน

มาบัดนี้ ศ.นพ. ประเวศ วะสี ได้ออกมาตั้งข้อสังเกตด้วยความห่วงใยว่า ประเทศไทยอาจกำลังก้าวล่วงเข้าสู่การเป็นดินแดนที่ขาดสันติภาพ

รัฐบาลไทยปฏิบัติกรอย่างฉับใจในการจับผู้ต้องสงสัยว่าเป็นสมาชิกขบวนการไอ ระเบิดกบฏระฆากำหนดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือต่อต้านการก่อการร้าย อันที่จริงหากรัฐบาลไทยมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการกฎหมายเพื่อรักษาความมั่นคง ก็ควรให้หลักประกันแก่สังคมว่า การกีดกันความมั่นคงจะไม่ถูกนำมาใช้ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคล

ขณะเดียวกัน สังคมต้องสร้างระบบเฝ้าระวัง หรือเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพพอ ไม่ให้รัฐกระทำอะไร ๆ ที่ก้าวล่วงสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล ดังกรณีนี้ คณะจารย์แห่งคณะนิติศาสตร์ สำนักทำพระจันทร์ได้แสดงบทบาทอย่างน่าชมเชยยิ่ง

แต่ใจหายที่ใหญ่และยาก ก็คือ

ประเทศไทยจะวางยุทธศาสตร์อย่างไรที่ต้องรักษาความเป็นมิตรกับโลกมุสลิม โดยมีให้เข้าใจว่าเราเป็นเครื่องมือของอเมริกา เพราะคิดจะเอาผลประโยชน์จากอเมริกา

ท่าอย่างใดจึงจะป้องกันมิให้ประเทศไทยตกเป็นสมรภูมิของการต่อสู้ระหว่างอเมริกากับโลกมุสลิม

ชูชัย ศุภวงศ์

มุมมองสิทธิ เป็นจดหมายข่าวของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

❖ วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และข้อคิดเห็นกับประชาชน หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ที่สนใจหรือเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน

❖ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในมุมมองสิทธิ ไม่จำเป็นต้องสะท้อนความเห็นหรือนโยบายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือของสำนักงานฯ

❖ การนำบางส่วนหรือทั้งหมดของข้อความหรือเรื่องราวไปเผยแพร่ สามารถกระทำได้ แต่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล

บรรณาธิการอำนวยการ : นพ.ชูชัย ศุภวงศ์

บรรณาธิการบริหาร : ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์

กองบรรณาธิการ : ประพาส สวีกานนท์ ธัญญา ใจดี

วนิดา วินิจจะกูล

ต้องการแสดงความคิดเห็น / เสนอบทความ หรือเรื่องราว / บอกรับ **มุมมองสิทธิ** ฟรี ติดต่อที่

กองบรรณาธิการมุมมองสิทธิ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สสม.)

422 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน

กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0 2219 2982 โทรสาร 0 2219 2940

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ promotenetwork@nhrc.or.th

หรืออ่าน **มุมมองสิทธิ** ได้ที่ www.nhrc.or.th